

saa at han nogenlunde kunde stille dem imellem. Jeg skal dernæst bemærke, at en saadan Berettigelse for Dyrigheden eller her alene Ministeriet til at gjøre et Udvalg mellem de Mænd der ere udnævnte af Sogneforstanderskaberne, er ganske analog med hvad der finder Sted i andre Lande, hvor Afgjørelsen af Retstilfælde tildeels overlades til Mænd af Folket. I Frankrig havde Præfecterne under det constitutionelle Monarkie af Listerne over dem, der egnede sig at bruges som Jury-Gedsvorne, hvilke dog iøvrigt skulle have meget betydelige personlige Qualificationer, at udvalge dem, der skulle bruges, hvergang Assisnerne traadte sammen. En lignende Myndighed har Scherifferne i England. Hvad de Overcommissioner angaaer, der skulle indrettes til at paakjende Sager, naar enten de Høveriberettigede eller Høveripligtige fandt sig brøstholdne ved den første Bestemmelse, saa forekommer det mig dog, at Sikkerheden bliver overordentlig ringere, naar de efter Udkastets Forslag blot skulle bestaae af de fra hver Side udvalgte Boldgiftsmænd tilligemed Formanden. Det vil virkelig ikke gjøre stor Forskiel enten hver skal udvalge To eller hver skal udvalge Een, naar man kunde gjøre Regning paa, at den Boldgiftsmand, der udvalges af den ene Part, altid retter sig efter dens Dunse, og der er et saa stort Antal at vælge imellem. Det bliver altsaa Formanden her, som gjør Udslaget. Jeg skulde derfor troe, at der i denne Henseende maatte behøves en Forandring. Jeg kan just ikke sige, at jeg troer, at det, der er foreslaaet i Udkastet, er aldeles hensigtsmæssigt, jeg finder i Serdeleshed, at de Hensyn, som der ere tagne til de formelle Spørgsmaal, der skulle afgjøres, ikke have nogen kjendelig Vægt. Men jeg troer, at der burde sørges for, at der ved Siden af Formanden og de 4 Boldgiftsmænd, 2 fra hver Side, skulde være 2 andre Mænd, som skulle udvalges af Ministeriet. Men der skulde kræves visse Qualificationer. Saaledes kunde det være hensigtsmæssigt, at der valgtes 2 Landvæsenscommisfaires, som tilligemed Formanden og de af Parterne udvalgte Boldgiftsmand skulde paakjende Sagen. Den eneste Bemærkning, jeg endnu vil gjøre, er, at det forekommer mig, at der er sørgt

for lidet for Afgjørelsen af de Forhold, der opstaae, naar Gaardene ere bortforpagtede saaledes, at Forpagteren er berettiget til Høveri; thi blot at henvisse til Domstolene, at afgjøre Sagen mellem de Høveriberettigede og Forpagterne, forekommer mig, at være meget utilfredsstillende, naar man ikke kan anvise, efter hvilke Regler saadan en Sag skal paakjendes. Det er vistnok ingenlunde nogen Folge af den almindelige Ret, hvorledes et saadant Spørgsmaal skulde afgjøres. Hvad selve Spørgsmaalet angaaer, om Forpagteren skulde have nogen Erstatning, fordi han nu istedetfor det betingede Høveri, han havde bygget paa, fik Høveripenge, troer jeg rigtigt nok, at man ikke efter den strenge Ret kunde komme til en anden Oplosning end den, at han maatte finde sig deri, nemlig naar det ikke ere selve Godsseierne, der havde foreslaaet Høveriet afloft, thi da det bliver forandret ikke paa Grund af hans Billie, men ifølge en Lov, saa kan der ikke paastiges ham noget Contractsbrud. Men der er mangfoldige andre Spørgsmaal, der kunne opstaae f. Ex. med Hensyn til Bygningerne, og for Maaden, hvorpaa deslige Spørgsmaal, hvilke ogsaa ere udpegede i Motiverne til Lovudkastet, skulle opløses, maatte der dog være Regler, og det forekommer mig, at hvad saadanne Spørgsmaal angaaer, burde det, naar man iøvrigt har tilforlidelige Commissioner, overlades disse at afgjøre Samme. Det er vigtigt, at de ligefrem ubetinget afgjøre saadant Mellemværende, da det for Bedkommende, navnlig for Forpagteren, er til stor Ulempe, at der ingen Regler er derfor, og at han saaledes er i stor Usikkerhed, om hvad han bør gjøre og hvad han ikke bør gjøre, naar han først skulde øppebie en Retssdom derfor. Det er disse Bemærkninger, som jeg for Tiden har at gjøre ved denne Sag, og jeg vil forbeholde mig ved de senere Forhandlinger at fremkomme med yderligere Bemærkninger.

Blechingberg: Naar jeg gaaer ud fra den Forudsætning, at det ærede Thing maatte finde, at Hensyn til Tidsforholdene og disses paatrængende Krav ved Afgjørelsen af nærværende Sag maa have Overmagten over de Betænkkeligheder, som med Hensyn til Contractsfriheden ellers maatte fremkaldes, naar, siger